

KETILÉS

Előfizetési árak belföldön: Egész évre 800, félévre 400.
negyedévre 200, egy óra 70 lej. Magyarországon: Egy
évre 50, félévre 25, negyedévre 12.50, egy hónapra 6.50
pengő. Egyes számok az Ibusz elárúsító kioszkjaiban.

ORSZAGOS MAGYARPARTI LAP
XVII. ÉVFOLYAM — 169. SZÁM.
Felelős szerkesztő: SZASZ ENDRE.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Cluj-Kolozsvár,
Baron L. Pop ucca 5. szám. Telefon: 508. — Levélcím:
Cluj, postafiók 101. szám. Kéziratokat senkinek sem
küld vissza és nem is őrzi meg a szerkesztőség.

Olaszország három újabb korosztályt mozgósított

**Dollfuss gyilkosa, Panetta, elmondja a tragikus merénylet
részleteit — Eddig többszáz halottja van az ausztriai puccs-
kísérletnek — Rintelen bucsulevelében ártatlannak mondja
magát — Karinthiában ismét fellángolt a polgárháború —
A bécsi események hírére pánik tört ki a newyorki tőzsdén**

Papen bécsi követté való kinevezésével, Habicht és Frauenfeld menesztésével eny- hült Bécsben a németellenes hangulat

Németország takarodót fuj — ez a mai nap politikai eseménye. Hitler a visszahívott osztrák követ helyébe kinevezte Papent, elmozdította állásából Habichtot, a müncheni propa- ganda vezetőjét, Frauenfeldet, az osztrák légio vezetőjét s kijelentette, hogy a kormány nem ért egyet a német sajtó hangjával és ezért meg fogja rendszabályozni. Németország színválto- zása mindenestre érthető. Az egyetlen ország, amely mint számbavehető nagyhatalom, rokonszenvezett Németországgal, Olaszország volt és ma az olasz közvélemény is tüntetően elfordul Németországtól. Hivatalosan is megerősítik, hogy nagyobb olasz haderők állanak készen bevonulásra a Brenner hágónál. Olaszországnak ez a biztonsági akciója nemcsak Angliának és Franciaországnak a tudomásával történik, hanem egyenesen felszólítására.

Mégis azt lehet mondani, hogy az osztrák események következtében feszültté vált kül- politikai helyzet — dacára Olaszország fegyveres készülődésének — megnyihlott. Nem lehet ezt mondani a belpolitikai helyzetről. A nemzeti szocialista agitáció következtében felhevi- tett tömegek Karinthiában és Stájerországban még mindig komoly tüzharcban állanak a kormánycsapatokkal. Karinthiában egyenesen rosszabbodott a helyzet. Jellemző az állapo- tokra, hogy tegnap még a stájer Leobenben reggeltől-estig tartó tüzharc volt, a felkelők és a rendfenntartó osztagok között a lakosság barikádokról és a házak tetőiről lövöldözött a kato- naságra Hozzávetőleges számítás szerint az osztrák puccs óta, részint uccai harcokban, részint kivégzések folytán közel négyszáz ember vesztette életét, a bebörtönözöttek száma pedig, közöttük igen tekintélyes emberek, többezerre rug.

Mai jelenéseink itt következnek:

Olaszország ismét mozgósít

(Róma, július 27.) A Brenner hágónál és a karinthiai határon három korosztályt, mép- pedig az 1905, 1906 és 1907 korosztályt mozgósították. A behívott korosztályok a már a karinthiai határra csoportosított négy had- osztály mögött foglalnak állást. A határmenti hadsereg parancsnokává Mussolini Graziani tábornokot nevezte ki.

A négy hadosztály békebeli létszáma 32.000 ember, valószínű azonban, hogy itt nem békebeli létszámról van szó, hanem ennél nagyobb haderőről.

Készenlétben áll egy légi hadosztály is. Olasz kormánykörökben nem titkolják, hogy Hitler minden látszólagos engedékenysége mellett is, a helyzet rendkívüli komoly. Külföldi lapok úgy tudják, hogy Olaszország a párisi és lon-

doni kormányok beleegyezésével vonultatta föl a hadseregét.

Olaszországban általában igen német- ellenes a hangulat.

A római könyvkereskedések kirakataiból el- távolították a Németországról írott könyveket. A mozikban a Fotojournalt meg kellett változ- tatni, mert Hitler megjelenését a vásznon az olasz közönség állandóan hangos fütttyel fogadta.

Papen kinevezésével kapcsolatosan az olasz és más külföldi lapoknak az a felfogása, hogy bármennyire is rokonszenves Papen személye Bécsben, nem személyi, hanem

tárgyi garanciákra van szükség abban a tekintetben, hogy Németország le-

mond ausztriai nemzeti szocialista propagandájáról.

Két óras véres harc Millstadtban

Millstadtban csütörtökön nyugalom volt, azonban este a nemzeti szocialisták újra táma- dásba mentek át. A csendőröket részben meg- ölték, részben elfogták. A reggeli órákban a katonaságnak sikerült az elfogott csendőröket kiszabadítani. Rendkívül heves harcok voltak a millstadti strand környékén. Az egyik csá- szárvadászezred megtámadta a csapatmozdu- tokat végző nemzeti szocialistákat s

két órai véres harc után a nemzeti szocialisták futással menekültek. Sok halottat hagytak hátra s a karhatalom- nak sikerült foglyokat is ejteni.

A nemzeti szocialisták közül körülbelül három- száz jól felfegyverzett harcos vett részt.

Linzi jelentés szerint a bajor-osztrák határ mentén nagy harc volt a csendőrök és a nem-zeti szocialisták között. A harcban életét vesz- tette egy csendőr és a nemzeti szocialisták vezetője, valamint egy németországi futár, akinél rendkívül fontos iratokat találtak.

Salzkammergut környékén a lázadók a csendőröket lefegyverezték és elfogták.

Leoben és Bruck között megszakadt az összeköttetés

(Leoben, július 27.) Leoben és Bruck között megszakadt a vasuti összeköttetés. Tegnap reg- geltől este hat óráig folyt a harc a városban.

Nyolevan nemzeti szocialista esett el az uccai harcokban.

Grác mellett Messendorfban a nemzeti socia- listák megtámadták az internáló tábort, hogy ott fogva lévő társaikat kiszabadítsák. A tá- madást visszaverték. Frohnleiten vidékén is harc volt.

Karinthiában a parasztság felfegyverkezett

(BECS, július 27.) Az osztrák kormány szükségesnek nyilvánítja a belpolitikai helyzetről és megállapítja, hogy mindenütt rend van. Ezzel szemben az a tény, hogy Karinthiában rosszabbodott a helyzet. Nagyon sok helyen a nemzeti szocialista érzelmű parasztság felázadt és megtámadta a karhatalmat. Sok községet a hatalmába kerített, a csendőrséget lefegyverezte. Nagyon válságos a helyzet a wörthi-tó környékén, ahonnan a nyaralók tömegesen menekülnek. A vonatokat sok helyen feltartóztatták. Olyan helyeken is fellángolt a lázadás, ahol a karhatalom már lecsendesítette a felkelőket. Jelenleg a nemzeti szocialisták szerveztségére, hogy számos tehergépkocsival rendelkeznek, amelyeknek segítségével könnyen hajthatják végre a csapatmozdulataikat. Nagymennyiségű fegyver és muníció is van a kezükben. Nyugtalanító hírek érkeznek Salzburg és Felsőausztria tartományokból.

Betört a légió Ausztriába

(Leoben, július 27.) A németországi osztrák légió betört Ausztriába és kétórás tüzharcot folytatott a csendőrséggel. Egy osztrák csendőr és az osztrák légió parancsnoka elestek. A 150 főnyi csapat később visszavonult, közülük csak kettőt sikerült elfogni. Berlinből jelentik, hogy Hitler legközelebb rendeletet ad ki, amelyben az osztrák légiót feloszlattatja.

Jugoszlávia nem adott menedéket

Belgrádi jelentés szerint a jugoszláv kormány hivatalos sajtóirodán keresztül igen határozott hangon igyekszik cáfolni azokat a híreket, melyek szerint Jugoszláviában támogatásra találtak volna az átmenekült osztrák nemzeti szocialisták. A világsajtóban sok hír jelent meg arról, hogy Jugoszláviából csempésznek át robbanó anyagokat és fegyvereket.

a kormány szükségét látta a Dollfuss elleni merénylet után e hírek megcáfolásának

Csehszlovákia cáfolja a katonai készülődést

A prágai lapok nagy izgalommal tárgyalják még mindig az ausztriai eseményeket. A bécsi távirati iroda pedig közli a cseh távirati irodának azt a kommunikációját, amely kijelenti, hogy

alaptalanok azok a hírek, melyek szerint a csehszlovák kormány katonai előkészületeket foganatosított volna az osztrák határon.

A cseh hivatalos közlemény a helyzet tisztulását tünteti fel azt a tényt, hogy a német követet visszahívták.

Önként jelentkezett a letartóztatottak közül Dollfuss kancellár gyilkosa

Rintelen kélséget támasztó bucsulevele

(Bécs, július 27.) Az öngyilkossá lett Rintelen állapota reménytelen. Orvosainak véleménye szerint felépüléséhez nincs semmi remény. Bécsi politikai körök nem tudják megérteni, hogy miként kerülhetett Rintelen összefüggésbe a puccsistákkal.

Rintelen bucsulevelet hagyott hátra, amelyben közli, hogy ártatlan,

akarata ellenére került bele a bonyodalmakba. A Rintelen-ügyből kifolyólag letartóztatott bécsi rendőrségi vezetők azonban igen terhelőleg nyilatkoztak Rintelenről.

Egy feme-gyilkosság előzményei

A bécsi rendőrség fényt derített Zimmer Cornel meggyilkolására is. Zimmer kereskedő-

segédet két héttel ezelőtt gyilkolták meg ismeretlen tettesek. Amint kiderült, feme-gyilkosság történt.

Zimmer ugyanis tudott a készülő puccsról és azért tették el láb alól, nehogy a hatóságoknak elárulja az összeesküvést.

A rendőrség megállapítása szerint az összeesküvésben résztvettek katonák voltak, aki-

Nagy megkönnyebbülés Ausztriában Papen bécsi követé történt kinevezése hírére

(Berlin, július 27.) A mai nap fordulatai közé tartozik a német kormány álláspontjának tisztázása. Berlinből jelentik hivatalosan, hogy a bevezetett vizsgálat megállapította, miszerint felelős német fórumoknak nincs semmi közük az ausztriai eseményekhez. Habicht bajor tartományi inspektort elmozdították, mert a müncheni rádióban ellenőrizetlen híreket terjesztett az ausztriai helyzetről. Ugyancsak Berlinből jelentik, hogy Hitler felkérte von Papent:

vállalja meghatározott időre Németország bécsi képviselőt, a visszahívott bécsi német követ helyett, akit azért rendelték vissza, mert felhatalmazás nélkül közbenjárt, hogy a lázadó osztrák nemzeti-szocialisták büntetlen elvonulást nyerjenek Németországba.

Von Papen megbízását a békülékenység jelének tekintik és egyúttal annak, hogy Hitler bizalma Papen iránt változatlan. Papen vállalta a megbízást.

Ausztriában rendkívül bizakodó a hangulat Hitlernek Papenhez intézett levele nyomán. A kormányhoz közelálló Reichspost „Hitler kibékül Ausztriával” — cím alatt teljes egészében közli a levelet, az osztrák rádióban pedig félóránként felolvassák.

A bécsi utcákon nagy a fellélegzés, az emberek örömmel kiáltanak fel: „Béke Németországgal, béke a határon túli testvérekkel!” A Hitler levélét tartalmazó

ket a szövetségi hadseregből távolítottak el náci propaganda miatt. A bécsi puccsisták élén Holdweibel, volt rendőrőrmester állott, aki századosi egyenruhát öltött magára és úgy vonult be a kancelláriába.

Panetta Ottó vallomása

A puccsisták ügyének kivizsgálása során megállapították, hogy

a merényletet Panetta Ottó, harmincöt-éves egyén követte el német gyártmányu, Walter-féle pisztollyal.

Panetta 17 éven át teljesített katonai szolgálatot, a háboruban egyik császárvadászezredben szolgált, az összeomlás után a szövetségi hadseregbe lépett, de innen nemzeti szocialista agitáció miatt bocsátották el.

Panetta maga vallotta be bűnét. A rendőrség kilenc embert vádolt gyilkossággal, amikor hirtelen előlépett Panetta és a következőket mondotta: „Ne keressék a gyilkost, én voltam.”

Panettát azonnal különválasztották és vallatni kezdték. Elmondotta, hogy nem volt szándékában megölni Dollfussot, csak megfenyegetni. Dollfuss az asztalnál ült és igen hevesen gesztikulált. Egy hirtelen mozdulattal felütötte a fejét és ök abban a hiszemben voltak, hogy revolvért rántott elő s ezért védekezés-képpen Panetta elsütötte a revolvért.

A Telegraph közlése szerint a lázadók közül harmincat elkülönítettek, ezek fölött katonai vésztörvényszék ítélkezik, a többi rendes statáriális bíróság elé állítják.

Nyugtalanító pártharc indult meg Dollfuss örökéért

(Bécs, július 27.) Az osztrák kormányváltás még mindig nem tisztázódott és Dollfuss örökéért nyugtalanító pártharc indult meg. Előző jelentések szerint Starhemberg kapott megbízatást a kormány vezetésére. A Heimwehr azonban diktatúrát akar Starhemberg vezetésével, ez ellen a többi pártok tiltakoznak. A kancellár-jelöltek között szerepelnek Waugoin volt hadügyminiszter, Schmidt bécsi polgármester és igen nagy táborra van Ender miniszternek.

Reichspost példányait ezerszámra dobták le repülőgépről azokra a területekre, amelyeket a lázadók kezükben tartanak, abban a reményben, hogy ezzel lecsendesítik őket.

Hitler levele

Az a levél egyébként, amelyet Hitler Papenhez intézett bécsi követé való kinevezése alkalmából a következő:

— A bécsi események következtében Hindenburg elnök urnak kénytelen voltam Rith bécsi követ visszahívását ajánlani, mert előzetes felhatalmazás nélkül közvetített az osztrák kormány és a lázadók között és így ok nélkül belekeverte Németországot Ausztria belügyeibe. Dollfuss elleni merényletet Németország elítéli és sajnálja, hogy ezzel az amúgy is ingadozó politikai helyzetet még jobban elmérgesítették. A német kormánynak eltökélt szándéka a helyzetet enyhíteni és az Ausztriához való viszonyát a rendes mederbe terelni. Eppen ezért kérem Önt, vállalja el a bécsi követségünk vezetését, mert Ön iránt mindig a legnagyobb és korlátlan bizalommal viseltettem. A bécsi követi teendők ellátásánál közvetlen felettese én leszek, még egyszer nagyon köszönöm Önnek, hogy a nemzeti megújulás kormányának uralomra jutását hazafias érzelmektől vezettetve elősegítette és azt munkájában támogatta. Szívveljes üdvözléssel, Hitler, Adolf.

Élethavagóan fontos könyv asszonyok részére

A nő a változás korában

Egy tapasztalt nőorvos megfigyelései és gyakorlati tanácsai

E mű egyformán fontos egy fiatalabb, mint a teljesebb korban levő nők számára. A fiatalabbak részére magyarázatul szolgál a női szervezetben — egy bizonyos életkor beálltával — meginduló testi és lelki változásokra, a teljesebb koraik részére pedig értékes és felbecsülhetetlen orvosi tanácsok igazgyöngy gyűjteménye a változás éveiben beálló különböző panaszok és bajok leküzdésére és elkerülésére. — Ára 78.— lej.

Írta: Dr. Földes Lajos, főorvos

Kapható a Keleti Újság kiadóhivatalában Cluj, Baron L. Pop ucca 5. — Vidékieknek a pénz és 10 lej portóköltség előzetes beküldése esetén azonnal szállítjuk. — Három kötetnek (bármilyen könyv) egyszerre történő megrendelése esetén portóköltséget nem számítunk.

Dollfuszt szombaton temetik

Ausztriában a nemzeti gyász nem várt méreteiben nyilvánult meg. A sajtó egyöntetű megállapítása szerint az osztrák nép gyásza Ferenc József halála óta még egyszer sem nyilatkozott meg ilyen nagymértékben és ilyen egységesen, mint mostan. Előkelő és egyszerű emberek gyászjelvényekkel járnak az utcákon, a középületeket gyászleppel vonták be. A temetési gyászszerződés szombaton délután középeurópai idő szerint 14 óra 30 perckor kezdődik. A budapesti rádió is közvetíti 14 óra 30 perctől 15 óra 10 percig, amikor Miklós szövetségi elnök, Starhemberg herceg, Schmidt polgármester Kempfler vezérkari főnök mondanak gyászbeszédet. A temetési menetnek a Szent István bazilikába vonulása után 17 órától 17 óra 30 percig a budapesti rádió szintén közvetíti a szertartást, amelyet Inntzer hercegek celebrál. A gyászszerződés első része a bécsi városháza előtti téren folyik le, ahol a holttestet beszentelik. A második beszentelést maga Inntzer bíboros végzi a bazilikában. A magyar kormányt a temetésen Kánya külügyminiszter és Máriási követ-ségi tanácsos képviselik, akik a ravatalra helyezik Horthy kormányzó és a magyar kormány koszorúit. A magyar hadsereget egy tábornok fogja képviselni. Dollfuszt csak ideiglenesen temetik el Bécsben, mert a családnak az a kívánsága, hogy szülőfalujába legyen örök nyugalma, ahova majd később átszállítják.

Dollfuszt megmenthették volna

Artz egyetemi tanár és dr. Geska, a Tereziánium vezetője, megvizsgálták Dollfuss holttestét és megállapították, hogy az a lövés, amely a kancellár nyakán furódott keresztül, nem volt halálos, de miután a gerincvelőt sérítette, élethetmaradása esetén is mindkét karjára békára maradt volna. A másik lövés, amely a mellén furódott keresztül, szintén nem volt halálos és így Dollfuss halálát a szakszerű beavatkozás hiánya miatti elvérzés okozta.

Politikai végrendelet után kutatnak

Az osztrák minisztertanács permanens ülését tart. Ugyyszólván éjjel-nappal tanácskoznak a teendőkről, a csütörtök esti minisztertanácsot csak pénteken hajnalban fejezte be. A kormány átalakítására csak a jövő héten kerül sor. Az osztrák kormány lázasan kutat Dollfuss politikai végrendelet után. Ugyanis felteszik, hogy az elhunyt kancellár hagyott írásbeli utasítást Ausztria jövőbeli politikai magatartására vonatkozólag.

A szövetségi kormány gyászjelentést adott ki Dollfuss haláláról, melyben rámutat arra, hogy a negyvenkét éves kancellár kötelességteljesítésének és a haza érdekében kifejtett fáradhatatlan

munkásságának közepette halt meg, július 25-én, délután háromnegyednégy órakor.

A világsajtó vegyes érzelmekkel kíséri az újabb eseményeket

(London, július 27.) Az ausztriai események nagymértékben foglalkoztatják az angol sajtót és közvéleményt. Az összes lapok hangsúlyozzák, hogy veszély fenyegeti Európát azon komplikációk következtében, amelyeket az ausztriai belső harcok idézhetnek elő. A sajtókommentárok egyöntetű megállapítása az, hogyha a hivatalos Németország nem is vonható felelősségre a történelemért, a morális szerzők mégis fel vannak fedve az egész világ előtt és azok nem mások, mint a hitleristák.

A Times szerint Dollfuss meggyilkolása elértékteleníti a nemzeti szocialista nevet az egész világ szemében.

A Morning Post szerint a hitleristáknak elengedhetetlen szükségük volt valamelyes fordulatra a június 30-án történtek után, különösen a németországi kétségbeejtő helyzet miatt és ezért készítettek elő az ausztriai államcsíny, mely hivatva lett volna meghódítani részükre Ausztriát.

Az általános vélemény az, hogy Hitler minden rendelkezésére álló eszközt fel fog használni, hogy elkerülje a komplikációkat,

amelyek nem vezethetnek más eredményre, minthogy a birodalmat veszélyes helyzetbe hozzák.

(Páris, július 27.) A lapok foglalkozva az ausztriai helyzettel, felvetik azokat a lehetőségeket, melyekre szükség lenne az Anschluss előállása esetén: az egyenesen érdekelte hatalmak közbelépése, vagy a Népszövetség felkérésének a kérdése.

Az Echo de Paris kategorikusan szembe száll a Népszövetség közbelépésének megoldásával, miután a diplomáciai intervencióknak nincsen már értelmük.

Az olasz csapatok Karinthiába való bevonulása és a csehszlovák haderők Bécs körüli koncentrációja, azok a tennivalók, melyek képesek megelőzni minden veszélyt.

Pánik a newyorki tőzsdén

A londoni lapok közlik azokat a newyorki táviratokat, melyek szerint a newyorki értéktőzsdén a bécsi események hírére pánik tört ki. Az amerikai lapok igen tulzolt következtetéseket fűztek Olaszország magatartásához. Ezek a következtetések éreztették hatásukat a tőzsdén, ahol olyan jelek mutatkoztak, mintha háborút sejtettek volna. Az angol tőzsde és a londoni City azonban a körülményekhez képest nyugodtnak mondható. Pánik nem volt ott, bár az osztrák értékek árfolyamai estek, a schillingnek a kurzusa biztosítva van az új osztrák kölcsön által.

Genf egyelőre nem mozdult meg

Genfből jelentik: A népszövetségi titkárság Londonnal, Párisal és Rómával folytatott tárgyalások alapján hivatalosan cáfolja azt a hírt, hogy az osztrák események a genfi fórumok előtt szönyegre kerüljenek. Az ügyet egyelőre belügynek tekintik és a nagyhatalmak legfeljebb közvetlenül lépnek fel Bécsben.

Katonai tervek Ausztria megszállására

Linzi újabb jelentés szerint az elmúlt éjjel 40-50 Németországban tartózkodó osztrák legionárius a bajorországi Kollerschlangból benyomult Ausztriába és megtámadta a határmenti vámvivatalt.

Itt fogták el azt a német kurirt, akinél pontosan kidolgozott katonai terveket ta-

A szokásos gyomorfájások

leggyakrabban a túlnehéz, túlságosan fűszeres, rosszul megrágott ételek erjedése által okozott igen nagy savképződésnek tulajdoníthatók. A savanyu szájíz, gázok fejlődése, savanyu felbőgögések, rossz emésztés, gastralgia, gyomorégés olyan tünetek, amelyeket nem szabad elhanyagolnunk és amelyek öt percen belül eltűnnek, ha mindjárt étkezés után, avagy amikor szükségét érezzük, egy félkanálka Magnesia Bisurata-t veszünk be egy kevés vízben. A Magnesia Bisurata szinte azonnal semlegesíti a túlságos savképződést és elhárítja a gyomor nyálkahártyájának gyulladását. Hatása olyan erős, hogy használatával mellett bármit ehettünk anélkül, hogy emésztési zavaroknak tennénk ki magunkat. Magnesia Bisurata kapható minden gyógyszerárban és drogériában, kis üveg ára 75 lej, gazdaságosabb nagyobb csomagolás ára 110 lej.

A Petit Journalban Paul Boncour a következőket jelenti ki:

— Erélyesen kell közbelépni, de ne feledjük el, hogy ez a közbelépés csak a Népszövetséggel egyetértésben, annak ellenőrzésével és annak határozataihoz híven történhetik.

Rendkívül harcias hangon ír a belga sajtó. Azt mondja, hogy

Ausztriát nem lehet másképpen megmenteni, mint a hatalmak beavatkozásával, ami Mussolininak, Barthounak és az angol kormánynak a dolga.

Számolni kell annak a kérdésnek a tisztázásával, hogy mit jelentene Németország uralma a Duna völgyében.

(Prága, július 27.) A cseh lapok azon feltevésüknek adnak kifejezést, hogy Csehszlovákia nem kifogásolná, ha az olasz csapatok rendfenntartás céljából Ausztriába bevonulnának. A párisi olasz nagykövet és Barthou között erről folynak is tanácskozások.

(Róma, július 27.) Az Osservatore Romano, a Vatikán hivatalos lapja Dollfuss meggyilkolásáról azt írja, hogy az kihívás egész Európa és a civilizált világ terhére. Miután Dollfuss méltatja, a lap hozzáteszi: A nemzeti szocializmus, mint más gyilkosmozgalom, egy banda, de semmiesetre sem egy párt.

láltak Ausztria elfoglalására, illetőleg megszállására vonatkozólag.

Kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy azért lépték át a határt, mert Münchenből azt a hírt kapták, hogy az osztrák kormánycsapatok átpártoltak a nemzeti-szocialistákhoz.

Százezer olasz katona az osztrák-olasz határon

(Róma, július 27.) A Reuter ügynökség római jelentése szerint az osztrák határon koncentrált 40.000 olasz katona helyén marad, mindaddig, amíg Ausztriában a helyzet normálissá válik. Egyébként az augusztus elsején kezdődő olasz hadgyakorlatok, amelyek ugyanesak az osztrák határon fognak lebonyolódni, 100.000 katonát állítanak fegyverbe.

Hogyan éljen a gyomor- és bélbajos ember?

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségekben szenvedők számára.

Írta: Dr. Lukács Pál belgyógyász, főorvos.

Ara 78 lej.

Kapható a „Keleti Újság” kiadóhivatalában — Kvár, Barón L. Pop u. 5. Vidékieknek a pénz és 10 lej portó beküldése után azonnal szállítjuk. Két kötetnek egyszerre történő megrendelése esetén portóköltséget nem számítunk.

HALHATATLAN KÖNYVEK

Hófehérpapíron, egészborítékban, kötetenként ára

150 lej

Ferdinand Goetel: Napról-napra
Mauriac: Viperafészek
Alja Rachmanova: Házasság a vörös viharban
Romain Rolland: ... A Hírnök
H. G. Wells: Egy test, két lélek

Kaphatók a Keleti Újság kiadóhivatalában Kvár, Barón L. Pop u. 5. Vidékieknek a pénz és 10 lej portó beküldése után azonnal szállítjuk. Két kötetnek egyszerre történő megrendelése esetén portóköltséget nem számítunk

HALHATATLAN KÖNYVEK SOROZATA!

Vaida és Maniu pöre a Skoda-bizottság elé került

Vaida Sándor letette a bizottság asztalára a Benessel folytatott levelezést — A jegyzőkönyvhamisítás vádját még nem vizsgálják — Meglepetésszerű új házkutatás

(Bukarest, július 27.) Vaida Sándor volt miniszterelnököt is kihallgatta a Skoda-bizottság. Vaida nem annyira új adatokat mondott el, mint a maga szerepét tisztázta és főként tiltakozott az ellen, hogy ő akarta volna a Maniu Gyula nevét a botrányba belekeverni. A tény ugyanis az, hogy a Maniu nevére a belekeverése a Vaida miniszterelnöksége alatt történt. Vaida Sándortól elvárta volna Maniu Gyula, hogy az ellene indított machinációnak végét veti. A régi barátság felbontása itt mérgesedett el annyira, hogy a Skoda-ügy mögött a Maniu-Vaida közötti politikai pör húzódik meg.

Vaida vallomást tesz.

A Skoda-bizottság Vaida Sándort ma kihallgatta. Vaida röviden felvázolta a szerződés történetét. Annak első fázisában, ő betegszabadságon volt külföldön, úgy, hogy nem tudja, hogyan jött létre ez a szerződés. Érdekes az a tény, hogy egy évig senki sem vitatta a szerződés szükségességét, sem azokat a körülményeket, melyek között megkötötték. Nem emeltek olyan kifogásokat sem, hogy a szerződés terhes, vagy nem elégséges ki fegyverkezési szükségleteinket. A botrány 1930-ban tört ki, egy adóügyi házkutatás alkalmával. Vaida elbeszéli, hogyan jutott tudomására ez a házkutatás egy kabinetfőnök útján, mikor ebédelt Anghelescu volt bankkormányzóval Titulescuval és Mironescuval együtt. Azután telefonon megtudta Mihai Popoviciótól, hogy adóügyi vizsgálatról van szó. Fél órával később megjelent Uica tábornok, aki elmondta, hogy a házkutatás alkalmával több katonai jellegű iratot találtak. Uica tábornok

nem látszott felháborodottnak amiatt, hogy az okmányok a Skoda-képviselethez kerültek,

nem tulajdonított az esetnek súlyos jelleget. Csak Stefanescu-Amza tábornok minősítési táblázatával foglalkozott.

Az volt az álláspontja, hogy ebbe a Skoda-ügybe nem avatkozik bele, a bíróság éspedig a katonai bíróság zavartalanul végezze kötelességét. Annál is inkább távol akarta tartani magát, mert valóságos politikai perré vált, amely a Lupu interpellációja után a legféltelenebb

politikai szenvedélyeket szabadította fel és általános gyanúsításokkal telítette az atmoszférát.

Vaida elmagyarázza, milyen erőfeszítéseket tett, hogy ezt az atmoszférát megnyihassa és véget vessen a gyanúsításoknak. Hogy a szükséges személyes felvilágosításokat megszerezze, levélbeli érintkezést keresett, — mely levelek másolatait leteszi a bizottság asztalára, — Benessel, Csehszlovákia külügyminiszterével és Löwensteinnal, a Skoda-cég prágai vezérigazgatójával. Ami Mirto és Tilea küldetését illeti, annak nem volt más célja, mint végleges felvilágosításokat nyerni, hogy véget lehessen vetni az országban közszájon forgó híreszteléseknek. Vaida éles hangon visszautasítja azt a vádat, hogy

ő be akarta volna keverni a Skoda-ügybe Maniu Gyulát, akit minden gyanu felett állónak tart.

Kijelenti, hogy Maniu Gyula és ő össze vannak kötve politikai életükkel és ennek az országnak nemzeti történelméhez kötött tradíciójával az

összes kísérletek, melyek őket befeketíteni akarják a közvélemény előtt, csak az intrikusokat feketíthetik be.

Vád a vizsgálóbizottság ellen is.

A Dreptatea feltűnést keltő cikkében a parlamenti vizsgálóbizottságot súlyos hanyagsággal vádolja meg. A lap elmondja, hogy Uica tábornok volt hadügyminiszter és a katonai igazságszolgáltatás három ezredese felelősek a Zeletzky vizsgálati jegyzőkönyvének meghamisításáért. Ez a hamis jegyzőkönyv Maniu ellen súlyos gyanúsításokat tartalmaz. Albisor és Ilie őrmesterek a hamisítás ügyét elárulták Zeletzky emberének. Ez az ügy a parlamenti vizsgálóbizottság előtt derült ki. A Dreptatea

csodálkozik, hogy a parlamenti vizsgálóbizottság nem lépett fel a meggyanúsított tisztek ellen.

Maniu meglepetései a Skoda-ügy tárgyalásán

Vaida Sándor hosszú vallomása a vége felé szenzációssá alakult át, mert

letette az asztalra azoknak a névsorát, akik Palaclibus álnévű tétel alatt vettek fel pénzeket a Skoda-cégtől.

A szenzáció azonban e listában az, hogy csak ügyvédek és a Skoda-cég magasabb tisztviselői szerepelnek benne.

A bizottság délutáni ülése elé nagy érdeklődéssel néztek, mert megjelent Maniu Gyula is, hogy vallomást tegyen. Jelen voltak a bizottság összes tagjai és az ülésterem előtt nagy közönség várakozott. Maniu három ügyvéd hívének a kíséretében jelent meg Popa Augustin, Rechiteanu és Lazar Ilés állottak körülötte.

Vallomását, amelyet ünnepélyes esendben hallgattak, Románia külpolitikai helyzetének ismertetésével kezdte. Elmondotta, hogy a háború óta történt fegyverkezési megrendelések mind

az igazság kiderítése céljából, hanem e helyett a két őrmestert helyezte vád alá, akiknek ügyét a katonai hatóságok

házi vizsgálattal intézek el.

Még nagyobb érdekessége az ügynek, hogy éppen az egyik meggyanúsított ezredes rendelte el a vizsgálatot a két őrmester ellen. A lapnak kételyei vannak és erőiesen követeli, hogy a parlamenti bizottság vizsgálja ki az ügyet.

Meglepetésszerű házkutatás.

A Skoda-ügy parlamenti bizottsága kihallgatta Pomponiu hadbíró ezredest. Nagy érdeklődés előzte meg az ezredes kihallgatását, aki a hadbíró-ság ügyésze. Felvilágosítást adott a házkutatás alkalmával bevont katonai őrség ügyéről, majd kérte a bizottságot, rendeljen el komoly vizsgálatot az Albisor és Ilie

hadbíró-sági jegyzők részéről emelt hamisítási gyanúsítások ügyében.

Kérte, hogy a bizottság elnöke Condeescu tábornok legyen, akit senki sem fog részrehajlással vádolni.

A bizottság ezután Milea képviselő javaslatára elhatározta, hogy azonnali házkutatást tart a Via utépitő vállalatnál. Milea és Pausesti szenátor meg is jelentek a vállalat irodájában, ahonnan több okmányt és regisztert vittek el és azokat a bizottság elé terjesztik.

olyanok voltak kormányrajutása előtt, hogy valamennyinek ügyében vizsgálatot kellett volna tartani.

A Skoda-szerződés előtt az ország hadi felszerelés nélkül állott. Okmányokkal, jegyzetekkel bizonyítja, hogy ezért milyen felelősség terheli az arra illetékeseket. Azért siettek a szerződéssel, mert a felszerelési konferencia határozata szerint csak az államok ilyen megkötött szerződését respektálják. A szerződés-tervezet ellen egyetlen egy tábornok sem emelt kifogást azok közül, akiknek véleményét kikérték.

Maniu letette eredetiben azokat a bizonyítékokat, amelyek a Zeletzky hadbíró-sági vallomásának a meghamisítását igazolják.

Maniu vallomása a hamisítások bebizonyításával szónoki formában hangzott el, emelkedett hangú volt és mély hatást tett a bizottság tagjaira.

Meglepetésszerűleg 174 kisebbségi tisztviselőt bocsátottak el a nagyváradi városi üzemektől és helyettük 114 románt azonnal kineveztek

Ujabb 64 tisztviselő elbocsátását készítették elő

(Nagyvárad, július 27.) Rendkívüli feltűnést keltett az egész városban a városi tanácsnak az az intézkedése, amely

egyszerre 174 kisebbségi tisztviselőt fosztott meg kenyérétől.

Az interimárbizottság csütörtök délután ülést tartott Negulescu Athanasiu helyettes polgármester elnöklése alatt és ezen végleg döntött a közüzemeknél alkalmazott 174 tisztviselő elbocsátása ügyében. 174 tisztviselő természetesen mind magyar kisebbségi, akiknek a helyébe

azonnal 114 románt neveztek ki.

Az elbocsátott tisztviselők közül 96 a villamosműveknél és 57 a köztisztasági üzemnél és 21 a víz-műveknél volt alkalmazva.

Az ügy előzményeihez tartozik, hogy annak idején, amikor szóba került a tisztviselők elbocsátása, Mosoiu tábornok mindössze tizennégy kisebbségi tisztviselő elbocsátását akarta keresztülvinni. A Magyar Párt helyi tagozatának vezetősége azonban közbelépett és ígéretet is kapott Mosoiu

polgármestertől, hogy a tisztviselők visszamaradhatnak állásukban. Annál megdöbbentőbben hatott tehát, hogy váratlanul a polgármester határozott ígérete ellenére máról-holnapra 174 embert tesznek ki állásából.

Ezzel azonban a kisebbségi tisztviselők ügye még nincsen lezárva a városházán. Most készül ugyanis a B-lista, amelyen 64 újabb kisebbségi tisztviselő és alkalmazott neve szerepel.

— Dungern báró német pilóta lezuhant és szörnyethalt. Berlinből jelentik: Wolff von Dungern báró, ismert német pilóta, Augsburg mellett lezuhant és meghalt. A szerencsétlenség oka ismeretlen.

SEBŐK IMRE: ÖT VILÁGRÉSZEN KERESZTÜL

A legelvezetesebb utalás. A szellemesen csevegő szerző könyvének két első kiadását a legrövidebb idő alatt szétkapkodták. — A kiadó az új kiadást különösen leszállított áron hozta forgalomba. Gazdagon illusztrált, 240 old. könyv ára 120 lej.

Kapható a MINERVA könyvesboltban Cluj—Koloszvár, Regina Maria ucca 1.

minőségileg
utánozhatatlan,
teljes garanciát
nyújt.

Meghalt öz. báró Jósika Lajosné

Sulyos csapás érte gróf Bethlen Györgynek, a Magyar Párt elnökének a családját. Péntekre virradó éjjel meghalt öz. báró Jósika Lajosné, a gróf Bethlen Györgyné és báró Jósika János magyarpartii parlamenti képviselő édesanyja. A 71 éves nagyasszony az utóbbi időben betegeskedni kezdett és betegsége igen súlyossá fejlődött. Aggódo hozzátartozói a kolozsvári Charité-szanatóriumba vitték, hogy az orvosi kezelés behatósabb legyen, azonban a betegséget nem lehetett leküzdeni. Tegnap beállott az agónia és a családtagok letörten látták, hogy nincsen mód a megmentésére. Jósika Lajos báróné fiatal korában híres ünnepektől szívesen volt a magyar főúri világnak. Esterházy Kálmán grófnak, a 48-as szabadságharcosnak, Kolozsvár és Kolozsmegye háboru előtti főispánjának volt a lánya s fiatalasszony korától vezető szerepet vitt az erdélyi főúri társaságokban. Nemes egyénisége nagy tekintélyt jelentett mindig és nagyasszonyi tisztelet vette körül. Jósika János báró magyar képviselő és gróf Bethlen Györgyné, báró Wesselényi Istvánné, Velits Zoltánné édesanyjukat gyászolják. Vasárnap délután 4 órakor lesz a temetés. A házsongárdi temetőben van a külön sírkertje a Jósika-családnak. E sírkert külön kápolnájában állítják fel a ravatalt, ahonnan a családi sírboltba helyezik örök nyugalomra.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Báró Jósika János úgy a saját, valamint neje, szül. báró Zeyk Irma és gyermekei: Ágnes és Hanna, valamint nővérei: gróf Bethlen Györgyné, szül. báró Jósika Paula és férje; báró Wesselényi Istvánné, szül. báró Jósika Ágnes, férje és gyermekei: Miklós, Mária, István; Velits Zoltánné, szül. báró Jósika Mária Anna és férje; valamint az egész rokonság nevében fájdalommal jelenti, hogy a forrón szeretett anya, nagyanya, anyós és rokon öz. branyicskai báró Jósika Lajosné, szül. galanthai gróf Esterházy Ágnes, folyó hó 27-én hajnalban, 71-ik születésnapján, hosszas szenvedés és a halottiszségek ájtatos felvétele után, áldott lelkét visszaadta Teremtőjének.

A megboldogult hült tetemei folyó hó 29-én, vasárnap délután 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a köztemetőben levő családi sírbolt kápolnájából a családi sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 30-án délelőtt 11 órakor fog a kegyesrendiek templomában az Egek Urának bemutatni.

Emléke legyen áldott!

* Pályázati hirdetés. 550—1934. sz. A székelyudvarhelyi református kollégium előjárósága az 1934—35. isk. évre pályázatot hirdet a tanítónőképzőnél üresen levő francia nyelv tanszék helyettes tanárnővel leendő betöltésére. Pályázhatnak olyan ösösorban református vallású nők, akiknek ebből a szakból „licența” vizsgájuk és egyetemi szemináriumi végzettségük van. A pályázatok kellően felszerelt okmányokkal a kollégium előjáróságának címezve f. évi augusztus 15-ig adandók be. A megválasztott helyettes tanár javadalma az egyházi főhatóság által megállapított fizetés. Amennyiben internátusi felügyelettel bíznák meg, ezért az internátusban és konviktusban lakást és teljes ellátást kapna. A székelyudvarhelyi Református Kollégium Előjáróságától, 1934 július 26-án. Dr. Gyárfás Pál főgondnok, elnök. Bió Sándor jegyző.

Móra Ferenc:

Daru uccától

a Móra Ferenc uccáig

Benne találjuk keserű gyermekkorát, amelyet a legjobb apa, anya és a legszeretett tanárok sem tudtak megédesíteni, benne találjuk küzdelmes diákságát, szerelmét, házasságát, szegedi újságírását. Pankát, a pesti sikereket, a Vadembert, az írói jubileumot, a disz doktorátust és a véget szinte az utolsó napig. Egyszerű élet, de tele annyi örömmel és fájdalommal, amennyi csak emberéletbe belefér. Soha magyar író olyan közel szívünkhez nem jutott, mint Móra Ferenc ezzel a könyvével. **Az egész vászonkötésben 168 lej.**

Kapható a Keleti Újság kiadóhivatalában Cluj, Baron L. Pop uccá 5. — Vidékieknek a pénz és 10 lej portóköltés előzetes beküldése esetén azonnal szállítjuk. — Három kötetnek (bármilyen könyv) egyszerre történő megrendelése esetén portómentesen szállítjuk.

Kilakoltatási határozatot kézbesítettek az EKE néprajzi muzeumának

A város időközi bizottságának a határozatát sajtótámadás és egy feljelentés előzte meg — Két heti határidő alatt lehetetlen tudományos értékű román gyűjteményt beszerezni

(Kolozsvár, július 27.) Néhány héttel ezelőtt az egyik kolozsvári román lap, a Romania Noua támadó cikket közölt az Erdélyi Kárpát Egyesület régi néprajzi muzeumáról. Aki e cikket észrevette és olvasta, mindjárt gondolhatta, hogy itt valami készül a háttérben a muzeum ellen. Az EKE minden politikától teljesen mentesen, szerényen és becsületesen dolgozik, tisztességes igyekezettel ápolja ezt a muzeumot is. A román lap főképpen azt a kifogást emelte elfogult nézőpontokból, hogy a néprajzi gyűjtemény nem tartalmaz elegendő román tárgyat. Az elfogultság azonnali hatósági közbelépést sürgetett. A muzeum vezetősége látva, hogy itt egy akciónak a beindításáról van szó, nem hagyta szó nélkül a támadást, hanem komoly felvilágosító nyilatkozáttal válaszolt. A nyilatkozat elmondotta, hogy a román néprajzi gyűjteménynek számos tárgya van ugyan, de a mai sulyos anyagi viszonyok között a gyűjtemények gyarapítására nem kerülhetett sor. Leszögezte továbbá a nyilatkozat, hogy a román néprajzi gyűjtemény kiegészítése a vezetőség programjában szerepel s a közeljövőben gondoskodnak erről a kiegészítésről, hogy semmi néven nevezendő kifogást többé ne lehessen tenni.

Ultimátum.

Ez a jóhiszemű felvilágosítás nem érte el

a kívánt hatást, mert pár héttel ezelőtt a kolozsvári városi időközi bizottságtól az Erdélyi Kárpát Egyesület vezetősége

ultimátumot kapott azzal a felszólítással, hogy 14 nap alatt egészítsék ki a román néprajzi gyűjteményt.

Előzménye ennek a bizottsági határozatnak az, hogy a sajtótámadással egyidőben az erdélyi muzeumok felügyelője olyan jelentést küldött a kultuszminisztériumnak és a polgármesteri hivatalnak, melyben éles hangon kifogásolja a néprajzi gyűjtemény hiányosságát. Ennek a feljelentésnek a hire kínos fel-tűnést keltett az egyesület körében.

Az egyesület vezetőségének programjában és komoly szándékában volt a román néprajzi gyűjtemény kiegészítése, de ahhoz, hogy 14 nap alatt ezt beszerezhesse, nemcsak az anyagi eszközök hiányoztak, hanem egyéb akadályai is vannak ennek. Fontos akadály az, hogy

14 nap alatt tudományos értékű gyűjteményt összeállítani még akkor sem lehet, ha nagy pénz áll rendelkezésre.

Eppen ezért a vezetőség mindent elkövetett, hogy békésen keresse meg a megoldásnak a módját.

Negyvennyolc óra alatt...

Közben azonban a feljelentésre Bukarestből is érkezett egy rendelet 11.3941—1235. 1—1934. szám alatt a kultuszminisztériumból a városi tanácsához s ez a rendelet felszólítja a városi vezetőséget, hogy a jelentés értelmében tegye meg a szükséges intézkedéseket. Erre az időközi bizottság most egy újabb határozattal lepte meg a Kárpát Egyesületet. E határozat 18547. szám alatt arra kötelezi a Kárpát Egyesületet, hogy mivel két hét alatt a néprajzi gyűjtemény beszerzése nem történt meg, most

48 óra alatt ürítsen ki két termet.

Az egyesület vezetőségét meglepte és megdöbbentette ez a határozat, amelyről biztosan nem is lehet tudni, hogy mi a célja. Miért kell két termet kiüríteni, mit akarnak oda elhelyezni s nem valami messzemenő további intézkedéseknek jelenti-e ez a kezdetét? A vezetőség mindent elkövet a békés megoldás érdekében.

Felkeresték Daicovici egyetemi professzort, aki a régiségtannak tanára s aki a muzeumoknak elismert szakértője és kérték a támogatását. A professzor pusztán a muzeumok műértéke iránti szeretetből meg is ígérte a közbenjáró támogatást. Felkeresték az időközi bizottság elnökét, Dregan Miklós dr. egyetemi professzort, akit mint tudományos munkákkal foglalkozó férfiut kértek arra, vétesse revízió alá azt a határozatot, mert könnyen belátható, mennyire nem lehetett két hét alatt a kívánalmaknak megfelelő gyűjteményt beszerezni. A komoly munkához nemcsak pénz, de idő is szükséges. Dregan professzor megígérte, hogy a kérést az időközi bizottság legközelebbi ülése elé terjeszti. Az Erdélyi Kárpát Egyesületnek közben be kellett adnia az időközi bizottság határozata ellen a fellebbezést, felsőbb közigazgatási fórumhoz, a helyi revízióbizottsághoz, nehogy a kilakoltatást meglepetésszerűen végrehajtsák. A fellebbezést Péterffy Jenő dr. adta be, aki az egyesületet képviseli. A közigazgatási törvény ér-

telmében a beadott fellebbezés felfüggeszti a határozatnak a végrehajtását.

Ötven év után kilakoltatás.

A kétheti határidő és két teremnek a kiürítése mindenestre igen gyanút keltő intézkedés. Az Erdélyi Kárpát Egyesület

ötven évre bérelte ki Mátyás király szülőházát s ez a bérlet 1950-ben jár le.

Egy városi időközi bizottságnak nem áll hatáskörében egy ilyen jogerős bérletet sem felbontani, sem módosítani. Nyilvánvaló, hogy itt az elfogultságnak valamilyen hajszája dolgozik. A fennálló és érvényességében nem kifogásolható szerződés csak birói uton volna felbontható, amire azonban nincsen semmiféle jogalap. Jellemző az akcióra az, hogy a felügyelői feljelentés olyan kifogásokat sorol fel, amelyeket nem lehet felelőssé tenni az Erdélyi Kárpát Egyesületet. A város néhány évvel ezelőtt feloszlatta a magyar impériumból maradt és városi tulajdonban lévő 48-as Erekllye Muzeumot és ennek a tárgyait az EKE-muzeum épületében helyezte el. Egyszerűen helyet kért ezeknek az emlékeknek a számára s adtak is helyet beraktározás céljából. Most a muzeumi felügyelőség azt írja a feljelentésében, hogy magyar nacionalista tárgyak vannak a muzeumban. Ezek a történelmi tárgyak azonban és erről egy szót sem szól a feljelentés, nem a néprajzi muzeumé, hanem magd a városé s így pusztán csak ürügy-keresésről van szó. Nyilvánvalónak látszik, hogy üldözőbe vették az Erdélyi Kárpát Egyesületet, illetőleg annak a muzeumát, amikor egy ilyen intézménynek tudvalevőleg egy fillérje sem lehet a pénztárában, akkor követelik új gyűjteménynek a beszerzését és amikor ötvenéves bérlet alapján van birtokában az egyesületnek a helyiség, akkor meg akarják kezdeni a kilakoltatást. Természetes, hogy ragaszkodni kell ahhoz, ami jog és ennek a jognak a sérthetetlenségét biztosítani kell a törvénynek.

Hatvannyolc súlyos sebesültje van az újból kiújult mineapolisi zavargásoknak

(Newyork, július 27.) Az amerikai kormány Mineapolisban, ahol a sztrájkzavargások kiújultak, ostromállapotot hirdetett ki. Az autóvezetők sztrájkja alatt a sztrájkolók megtámadták egy élelmiszerszállítmányt. Az összeütközésnek hatvannyolc súlyos sebesültje van. Az uccákon négyezer nemzeti gárdista tartja fenn a rendet.

Negyven légi támadásból csak huszonkilencet sikerült London felől elhárítani

(London, július 27.) Az öt napra tervezett nagy angol légi hadgyakorlatokat váratlanul befejezték. A hadvezetőség indokolása szerint négy nap is elég volt a gyakorlatok tanulságainak levonásához. Negyven támadásból huszonkilencet sikeresen hárítottak el. A védelem egyes részeken jónak bizonyult, de a be rendezések megfelelő kiépítése és az alapos

műszaki tanulmányozások föltétlenül szükségesek, ha Angliát csak megközelítőleg is meg akarják védeni. Az angol sajtó egyáltalán nem titkolja azt, hogy a dolgok mai állása mellett Londont, a nagy ipari vidékeket és a fontos stratégiai pontokat pár nap alatt elpusztíthatja egy ellenséges légiflotta.

Nyolc utassal és három főnyi személyzettel ezer méter magasságból lezuhant a svájci légiforgalmi társaság utasszállító repülőgépe

(Stuttgart, július 27.) A svájci légiforgalmi társaság nagy utasszállító repülőgépe, amely a Stuttgart felé irányuló légiforgalmat bonyolítja le, Schuttlingen közelében, eddig ki nem derített okból, mintegy ezer méter magasságból lezuhant. A repülőgépen 8 utas és három főnyi legénység utazott. A katasztrófa egy erdő felett történt. A repülőgép izzé-porrá tört. A gép motorját a többi alkatrészekről ezer méter távolságban kapták meg. A gép alkatrészei szintén nagy területen szóródtak szét. Az utasok közül még csak négynek kapták meg a holttestét. A vezető naplójába az utolsó feljegyzést 9 óra 25 perckor írta be, amikor a gép 1500 méter magasan volt.

Háromszor dobták a tűzbe a gyújtogatót a felháborodott falusiak, akit a csendőrök közbelépése mentett meg a haláltól

(Karánsebes, július 27.) Izgalmas népitélet történt Karánsebes mellett Talsuana községben. Egy Dragomir Jon nevű vasuti alkalmazott összeveszett Dan Sivie nevű kereskedővel, aki a veszekedés hevében két hatalmas pofont adott a vasutasnak. Dragomir bosszút forralt és felgyújtotta a Sivie kereskedő árui tartamazó három vagont s ezzel mintegy ötszáz ezer lej kárt okozott neki. A gyújtogatót meglepték a tüzre odasiető falusiak és mielőtt menekül-

hetett volna, megfogták. A felháborodott nép szó nélkül a tűzbe dobta a szerencsétlen vasutast, akinek sikerült kimenekülnie, de újból megragadták s visszadobták a tűzbe. A kétségbeesett ember ismét előmászott, de a falusiak se tágitottak, harmadszor is bedobták a lángok közé. Közben megérkezett a csendőrség és segítségével sietett a már súlyos égési sebeket szenvedett embernek. Kimentették a tűzből és kórházba szállították.

60 lejes könyvujjdonságok Kötetenként, leher paplron

3-400 oldal, remek vászon diszkötésben

Parrot: Ex-feleség
Móricz Zsigmond: Forr a bor
Franz Werfel: Nápolyi testvérek
Bródy Lili: A Mancsi
Vicky Baum: Helén doktorkisasszony
Sztinyai Zoltán: Nincs feltámadás
Földi Mihály: Isten országa felé
André Mauriois: Asszonyok utja
Frank Arnau: Halálra ítélem
Szemery Dezső: Gyuri
Zilahy Lajos: A lélek kialszik
Sigrid Unsed: Pogány szerelem
Parrott: Szabad a csók
Móricz Zsigmond: Rokonok

Vicki Baum: Baleset
Bródy Lili: A felesége tartja el
Martin Maurice: Szeretem, Örök titok
Földi Mihály: A meztelen ember
Jaques Deval: A préda
Erdős René: Hajnali hegedűszó
Mazo de la Roche: Jalna lakói
Marcel P.: Akit az asszonyok szeretnek
Bromfield: Huszonnégy óra
Fannie Hurst: Asszony a vonaton.
Vicki Baum: Tisztítóház
E. Mordaunt: Tropusi láz
Romanov: 3 pár selyemharisnya stb.

Kapható a Keleti Újság kiadóhivatalában Cluj, Baron L. Pop ucca 5. — Vidékieknek 60 lej és 10 lej portó beküldése után azonnal szállítjuk. Három kötetnek egyszerre történő megrendelésénél portóköltséget nem számítunk.

CZELNAY:

Cukrászat és hideg büffé

— Je még mindig a legjobb az összes cukrászkönyvek között! Háziasszonyoknak és hidegétteleket árusító vendéglőknek nélkülözhetetlen. 14 lej beküldése ellenében portómentesen azonnal szállítja a

MINERVA, Kvár, Regina Maria ucca 1. szám.

Félóráig falun

(Élesd, július 27.) Forró sugarakkal tűz le a delelő nap. Az országot kétoldalán a sárguló tarlón gépek puffognak, zakatolnak, — cséplik a búzát. Az alig ezer házat számláló község uccája kihalt. Csak itt-ott lehet egy-egy bandukoló embert, hancurozó gyereket, a hőségben nehezen ballagó igát látni. A járásbíróház épülete körül lehet némi élénkséget tapasztalni, de itt is inkább csak az ügyvédek sűrögnek-forognak. A tárgyalások nagy részét nem lehetett megtartani, mert a felek benn vannak a nyári munka kellős közepén és a dolog ideje alatt senkisék törődik a perrel. Arra való az ügyvéd, hogy elnyújtsa addig a pert, amíg idő lesz bemenni a tárgyalásra.

Sirámok faluja...

A panasz, mint mindenütt, kifogyhatatlan. Minthogy az egész Biharmegye nyög az elsorvasztás politikájának átkos következményei alatt, Élesdet sem kerülhette el a szomorú végzete. Panaszol a pap, az ügyvéd, a mézáró, a kereskedő, a vendéglős és lehetne folytatni a felsorolást addig, amíg minden emberfiát fel nem sorakoztatunk.

— Bizony másképp volt — mondja a kereskedő, amikor még életképes vállalatok foglalkoztatták a falu lakosságát. Ma kinek adjunk el? Mindenki földhözragadt szegény, csak az adónak dolgozik. Alig néhány évvel ezelőtt itt olyan élet volt, hogy soha eszünkbe sem jutott a nagyváros...

Panaszol a pap is...

— A nagyváros mind felszívja az embereket — mondja a pap. Nem tudnak megélni. Tavasszal veszik a kis batyujokat és elvándorolnak ki Bukarestbe, ki Kolozsvárra, ki Nagyváradra. Egyszer aztán visszajönnek, rendesen már batyujok sincs és kezdik előlről a nyomoruságot. És ami a legsúlyosabb, ez a nyomoruságos kóbor-kolduskenyér, annak a kenyér nélkül maradt kisebbségi iparosnak jut ki, akiket a még meglevő közeli és távoli üzemekből, nemzetiségük miatt, építettek le. Ez a kisebbségben élő magyarok sorsa...

Kevesen vagyunk „magyarok“...

— Kevesen vagyunk uram itt, akik valóban azt mondhatjuk, hogy „magyarok vagyunk“ és ügyünk védelmére mindenkor készen állunk. És ami a legszomorubb, lassan, de biztosan fogyunk. Legtöbbünket a gazdasági nyomor tesz tönkre, amit tetőz még az adó.

„Időmilliomos“ ügyvédek.

A konverzió hatását talán mi vidéki ügyvédek érezzük a legjobban — panaszol az ügyvéd. — Teljesen tönkretett, azóta alig van tárgyalásunk. Csak úgy duskálunk a szabadidőnkben. Műsoros előadásokat tervezünk a magyar kulturánk lángjának szításáért. Minden előkészületet megteszünk és azután a hatóságok nem engedélyezik az előadást. Miért? Mert az itt élő magyarságot a csendőrség irrecenta kommunistáknak mondja és a feletté seinek is ilyen értelemben fogalmazza meg a jelentését. A legártatlanabb magyarnyelvű előadást sem engedélyezik. Nem hiszem, volna Erdélyben még egy ilyen vidék, ahol ennyire elnyomva él a magyarság. Nem bírjuk összetartani a magyarságot és napról-napra zülünk, morzsolódunk.

Felharsan a kocsis kiáltása. Néhány perc múlva indul a vonatunk.

Bakos Aladár.

Emlékiratba foglalva juttatja el a kormányhoz a magyarság súlyos panaszait a biharmegyei és nagyvárad Magyar Párt

Az intéző-bizottság két napon át tartó ülésén foglalkozott a legégetőbb problémákkal — Tiltakozás az interimár bizottságok működése, a magyar helység- és uccanevek használatának eltiltása és az utjavító öt napos közmunkák ellen

(Nagyvárad, július 27.)

Az Országos Magyar Párt biharmegyei és Nagyvárad városi tagozatának intéző-bizottsága két napon át tartotta rendkívüli érdeklődés mellett nyári ülését. Az ülés összehívását több olyan aktuális kérdés tette szükségessé, amelyek kisebbségi magyar szempontból nagyjelentőségűek.

Elsősorban a közigazgatási választások ügyével foglalkozik az intézőbizottság, amely egyik legégetőbb, legfájóbb sérelme a megye lakosságának. Ma ugyanis az a helyzet, hogy a liberális párt kormányra lépése óta minden közösségben, a megye és a város élén interimár-bizottságok vannak, amelyeket a kormány saját embereiből nevezett ki. A kinevezéseknél

a legtöbb helyen számba sem vették a megye kisebbségi lakosságának arányszámát. Így sem a vármegyei, sem a városi tanácsban ma egyetlen magyar tag sincs,

jóllehet a liberális párt elnöke, Mosiu Tiberiu a magyar tagok kinevezését még husvét előtt a leghatározottabban megígérte.

Az intézőbizottság tagjai a legnagyobb megütközés hangján számoltak be azokról a lehetetlen állapotokról, amelyeket az ideiglenes községi vezetőségek uralma az egyes községekben teremtett. Az ideiglenes bizottságok nem elégszenek meg a folyóügyek intézésével, hanem

generációkra kiható intézkedéseket tesznek és olyan kiadásokat vállalnak, amelyek hosszú esztendőkre súlyosan megterhelik a község lakosságát.

Eppen ezért az intézőbizottság kimondotta, hogy az interimár-bizottságok elleni panaszait emlékiratba foglalja és azt a kormányhoz juttatja. Ugyanebben az emlékiratban kéri a községi tanácsválasztások mielőbbi kiírását, hogy a község és a vármegyei közigazgatás végre alkotmányos mederbe terelődjék.

Foglalkozott az intézőbizottság a magyar helység- és uccanevek használatára kérdéssel is, amelyre vonatkozólag Arvay Árpád föltett kár terjesztett elő javaslatot. A javaslat szerint a magyar sajtónak az 1919. évi párisi kisebbségi egyezmény, az alkotmány és jogerős bírói végzések alapján joga van használni a magyar helység- és uccaneveket, annál is inkább, mert ezt semmiféle érvényben lévő törvény nem tiltja, csupán egyetlen miniszteri rendelet hozható fel ellene, de ennek törvényes voltát a fentiek alapján kétségbe kell vonnunk. Ezt a körülményt az egyes cenzurabizottságok önnaguktól már be is látták. Az intézőbizottság egyhangulag arra az álláspontra helyezkedett, hogy

a magyar helység- és uccanevek használatának eltiltása súlyos kisebbségi jogsérelem és ezért minden erejével tiltakozik a kiadott rendelkezés ellen.

Tunyoghy Emil poklostelki földbirtokos tett jelentést ezután arról, hogy a kormány szeptember hónapban ötnapos közmunkát akar elrendelni az utak kijavítására. A rendelkezés szerint az igákat és kézi munkaerőket más vidékekre is el lehet majd vinni közmunka teljesítésére. Dr. Kovács Árpád megállapította, hogy a közmunka elrendelése alkotmányba ütköző és törvényellenes, mert közmunkára senkit sem lehet kényszeríteni, viszont az utak javítására az ország lakossága külön utadót fizet. Egyszerre tehát nem lehet utadót is szedni és közmunkát is elrendelni. Az intézőbizottság az ügyvel kapcsolatosan kimondta, hogy emlékiratban a közmunka elrendelésének törvénytelen voltára is rámutat és kéri annak megelőzését.

Az emlékirat elkészítésével Hegedüs Nándor és Arvay Árpád bizottsági tagokat bízta meg az ülés. A memorandumot a vármegyei és városi intézőbizottság két-két tagja adja át a prefektusnak a tagozati elnök vezetésével. Az eredményes és tartalmas intézőbizottsági ülés végül elfogadta Mahler György siteri földbirtokos indítványát a nyomorba jutott magyar intellektuelek megsegítése érdekében.

Minden családnál nélkülözhetetlen az az értékes mű,

melyet orvostudós szerzője negyven évi orvosi gyakorlat gazdag tapasztalatai alapján irt az emberiség gyógyítására és segítségére. Aki szeretnének a legjobbat akarja, ajándékozza meg őket ezzel a könyvvel

Természetes gyógymód és táplálkozás

Írta: BUCSÁNYI GYULA dr., egészségügyi főtanácsos, főorvos.

A tartalomjegyzék rövid kivonata: A természetes életmód alapfogalma. Természetes táplálkozás. Mi az ember természetes tápláléka? Vegetarizmus. A vér megromlása, helytelen táplálkozás folytán. A táplálékok. A hús. Tojás. Hüvelyesek. A sajt. A szénhidrátok. A zsirok. A vitaminok. Főzelék. Gyümölcs. A fűszerek. Alkohol. Nyersidéta. Hogyan és mennyit együnk? Napfürdés. A nap a tüdőbajoknál. A nap a közhvényneél. Napfény a szívbántalmak kezelésénél. A napfény az anyagcsere bántalmaknál. Napfürdés a gyomorbántalmaknál. Napfény a női bajoknál. A gyermekek napfürdése. Minek tulajdonítom a napfény gyógyhatását? A légfürdés. A torna. Fürdés, mosakodás. Hogyan használjuk a hideg vizet belülről. Az alvás. A levegő. Idegápolás. Lélekápolás. A lélek gondozása. A vizgyógy-módok. A hideg víz, mint gyógytényező. Gyermekeápolás. A csecsemő gondozása. A szoptatás. A gyermekápolása az első életévben. A koplalókura. Gyümölcskura. A betegség megelőzése. Egyes, gyakrabban elő-

forduló betegségek természetes gyógykezelése. Agyvérzés. Almatlanság. Agyguta. Aranyér. Arczsába. Asthma. Angolkór. Buskomorság. Börbántalmak. Belférgék. Bélhurut. Csusz. Cukorbetegség. Csontszu. Etvágytalanság. Elhízás. Epekő. Farcsonzsába. Fehér folyás. Géghurut. Gerincvelő sorvadás. Gyomorbajok. Gör-csős havi baj. Hányás. Hasmenés. Heregyulladás. Hólyaghurut. Hízaló gyógymód. Hörghurut. Ideggyengeség. Idegbénulás. Idegzsába. Impotencia. Karbunkulus. Közhvény. Légcsőhurut. Májbajok. Méhgyulladás. Ondó-folyás. Orrvérzés. Orrbűz. Paralizis progressiva. Petefészekgyulladás. Sáp-kór. Szájbűz. Sárgaság. Székrekedés. Szédülés. Skrophulózis. Szívbajok. Rekedtség. Rheumatizmus. Ischiás. Térizsöny. Tüdővész. Tüdő tá-gulás. Vérhas. Vérszegénység. Vértartalom. Vértisztító teák. Vesebajok. Vízibetegségek. Visszértágulatok. Utó-érelmeszesedés, stb., stb. E mű a magyar könyvtár-szenzációja. A legtöbbet forgatott olvasmánya öregnek és fiatalnak.

Ára 120.— lej.

Kapható a Keleti Újság kiadóhivatalában Oluj, Baron L. Pop ucca 5. — Vidékieknek a pénz és 10 lej portóköltés előzetes beküldése esetén azonnal szállítjuk.

HIREK

— A minisztérium jóváhagyta a kolozsvári főrabbi választást. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 120.155/13.134 számú rendeletével jóváhagyta dr. Weinberger Mózesnek a kolozsvári izraelita hitközség neológ főrabbi-jává történt megválasztását.

— Német kémek tartóztattak le Metzben. Párisból jelentik: a metzi rendőrség letartóztatott egy Hulier nevű egyént, aki az erődvidéken Németország számára kémkedett. A Saar-vidék rendőrsége Hulier bűntársát a saarbrücki Schiemeckert is őrizetbe vette. Mindketten teljes beismerő vallomást tettek.

— Súlyosan összeverték egy művezetőt az Unió Vagongyár munkásai. Szatmári tudósítónk jelenti: Csiki Lajos, az Unió Vagongyár budapesti származású asztalos-művezetőjét a gyárigazgatóság elbocsátotta állásából. Csiki és családja nem maradhattak többé az országban, mert a sziguranca megvonta tartózkodási engedélyüket és ezért Csikiék ma hazautaztak. A vasútállomáson azonban kellemetlen meglepetés érte a művezetőt. Husz elszánt munkás várt rá és amikor Csiki megérkezett, nekies-ték, összepofozták, majd tojásokkal megdobálták. A munkások, dolguk végeztével aztán eltűntek. A súlyosan sérült embert a vasútállomáson vették ápolás alá. Hir szerint Csiki Lajos kegyetlenül bánt munkásaival s ezek most ilyen módon vették elégtételt maguknak.

— Ki ölte meg a kászoni pásztorleánykát? Csikszeredai tudósítónk jelenti: Általános megdöbbenést keltett az a hajmeresztő gyilkosság, amelynek Okos Mária 16 éves pásztorleánya lett az áldozata. A pásztorleányt, aki egyedül őrizte a legelésző nyáját, az erdőben meggyilkolták. A csendőrség alapos gyanu alapján letartóztatta Boldizsár Dénes gazdát, aki a leány szüleivel régóta haragban és ellenséges viszonyban van. Boldizsár a csendőrségen történt kihallgatása alkalmával beismerte a gyilkosságot, mire letartóztatták és átadták az ügyészségnek. A vizsgálóbíró előtt viszont Boldizsár Dénes visszavonta beismerő vallomását és konokul tagadja, hogy ő ölte volna meg az ártatlan pásztorleánykát.

— Munkanélküli napszámosek tolvajbandát alakítottak. Szatmári tudósítónk jelenti: Három szatmári napszamos, Juhász Lajos, Nagy Lajos és Fatta Elemér tolvajbandát alakított. Szekéren ki-kirándultak a falukba, ahonnan minden alkalommal egy-egy lopott ekét hoztak magukkal. Így meglátogatták Ombód és Pettyén községeket is, de vesztükre, mert Bence Sándor, egy ombódi károsult feljelentette őket s a rendőrség mindhármukat letartóztatta. A lopást beismerték és azzal védekeztek, hogy nem volt miből megélniök. Mindhármukat átadták az ügyészségnek.

— Tűz Désen. Désről jelentik: Fülöp Ábrahám dési lakos raktárhelyisége, amelyben butorokat raktároztak el, eddig ismeretlen okból kigyuladt. A tüzoltók gyorsan a helyszínre siettek és pillanatok alatt eloltották a tüzet, amely azonban így is körülbelül tizenöt-ezer lej kárt okozott. Bevezették a vizsgálatot a tűz okának megállapítására.

— Évi fizetése kétszeres összegét nyolc nap alatt helyezze letétbe! Nagyvárad tudósítónk jelenti: A nagyvárad interimár-bizottság egyik legutóbbi ülésén olyan értelmű határozatot hozott, hogy a város szolgálatában álló és pénzkezelő tisztviselőknek óvadékokat kell letenniök. A határozat alapján Givulescu Virgil pénzügyi tanácsos aláírásával határozatot kézbesítettek ki az összes városi pénztárosoknak, adó- és illetékszedőknek, amelyben arra kötelezik őket, hogy biztosítékul, évi fizetésük kétszeres összegét nyolc napon belül készpénzben, vagy állami értékpapírokban tegyék letétbe a városnál. A rendelet érthető riadalmat keltett a pénzkezelő városi személyzet körében, mert a lehetetlenséggel határos, hogy nyolc nap alatt nyolcvan—száz ezer lejre rugó összegeket, illetve ilyen értékben állami értékpapírokat tudjanak szerezni és biztosítékul letétbe helyezni.

— Két gyermekét elhagyta az erdőben. Brailából jelentik: Több halász a Serban-tó mellett levő mocsárban két, 8 és 10 éves gyermeket, Toader és Petre Albu nevezetűt talált, akiket Volintiru községbeli apjuk elhagyott az erdőben. Három napja a gyermekek étllenül kóboroltak a mocsárban.

(PARIS, július 27.) A földalatti vasut montparnassei állomásán ma délután pokolgép robbant fel a következő körülmények között: Egyik vonat négy órákor futott be az állomásra, amikor a vonatvezető egyik pad alatt csomagot talált. A szabályzat értelmében a csomagot átadta az állomásfőnöknek. Amikor ez felvágta a csomag zsinórját, hogy megállapítsa, mit tartalmaz, borzalmas robbanás történt. Az állomásfőnök és vonatvezető vértől boritva estek össze. Többen az irodában jelenlevő utasok közül is megsebesültek. Az állomás és az ottlevő vasuti szerelvények összes ablakait bezúzta a robbanás ereje. Az állomásfőnök kórházba szállítás közben meghalt.

— Elfogták a szászsebesi havasok banditáját. Gyulafehérvári tudósítónk jelenti: Veszedelmes banditát fogott el a sugági csendőrmester a szebenmegyei Zsina községből származó Varvara Cernel személyében, aki főleg a szebeni havasokban garázdálkodott és ronggeteg lopás és rablás terheli lelkiismeretét. Varvara sorra fosztogatta a havasi községeket, főleg a legelők állatállományát dézsnálgatta, érzékeny károkat okozva a szegénysorsú lakosságnak. Legujabban Sugág vidékére tette át működésének színhelyét és főleg a szászsebesi havasokba üdülni és kirándulni menő utasokra lesett. Több sikertelen kísérlet után elhatározta, hogy nagyszabású rablást fog elkövetni. Allig fegyverben elrejtőzött a Sugághoz közel eső nedei hid közelében és tölthetett fegyverrel a kezében várta a Szászsebes felől érkező autóbust, arra számítva, hogy a gépkocsin gazdag kirándulók lesznek, akiket kifoszt. A környéken nyaraló egyik mérnök azonban messziről észrevette a leshelyről figyelő banditát és értesítette a sugági csendőrmestert, aki egy csendőr kíséretében nagy óvatossággal, hasoncsuszva közeledett a vizsla szemmel figyelő haramia felé. Mikor már egészen közel voltak hozzá, a csendőrök hirtelen rávetették magukat és sikerült is nekik Varvarát ártalmatlanná tenni. Megbilincselve adták át a szebenmegyei csendőrségnek. Varvara az ötödik bandavezér, akit a sugági csendőrök néhány hónap alatt ártalmatlanná tettek.

— Harakirit követett el, mert összeveszett feleségével. Konstancából jelentik: Ilie Sbârcea vámtisztviselő összeveszett feleségével és harakirit követett el. Reménytelen állapotban szállították kórházba

IRODALOM-ÉS MŰVÉSZET

Marosi Timár János erdélyi magyar festő bukaresti sikerei

(Bukarest, július 27.) Rövid idő alatt rendkívüli népszerűsége tett szert a román fővárosban egy fiatal erdélyi arcképfestő, Marosi Timár János. Mióta külföldi tanulmányútjából visszatért, a fiatal festőt угyszólván elhalmozák megrendelésekkel. Műtermében tett látogatásunk alkalmával igazolva láttuk ezt. A rengeteg portrét között ott láttuk dr. Moldovánú Viktor volt miniszter feleségének életnagyságu arcképét, mely különleges, újszerű, modern meglátással készült. Timár e képe méltán kelthet feltűnést bármely előkelő külföldi tárlaton. Timár festette meg báró Stirceanét hermelinköpenybe burkolva. A kép úgy tónusban, mint beállításban elsőrangú. Több bukaresti modern uriaszony portréjai között egy szeretettel teli bájjal megfestett gyermek portré is van: dr. Fülöp Pál követségi sajtóattaché kisleányának, Paulettenek arcképe. Ritkán látni annyi színpompát és üdességet összesűrítve, mint ezen a képen. A nevető gyermekarc minden bája élénken tükröződik vissza a fiatal mester művéről.

Marosi Timár férfiportréi épp ilyen számottevő alkotásai azzal a különbséggel, hogy ezek komorabb, tompítottabb színezésűek. Dragu külügyi román sajtóiroda igazgatójának arcképe a férfiportré remeke. Erőt, energiát és akaratot ad hiven vissza.

A festőállványon Gogának megkezdett képe meglepetésnek ígérkezik.

A siker jegyében megindult fiatal magyar festő a jelek szerint hatalmas léptekkel halad művészi pályáján előre

Gy. L.

Brender Heine hegedűművész és Brender Rita táncművésznő az újságíró klubban

A tüneményes tehetségű Brender-gyermekművész-pár százszázalékosan megfelelt a várakozásnak. Brender Heine a kis tizenhároméves hegedűművész olyan csodálatos kiegyenlítettséggel, érettséggel és rátermett biztonsággal, annyi lélekbeli bensőséggel játszik, amely csak a született, verbéli muzsikustehetségek sajátja. Könnyed, hajlékony, olajsim hangkapcsolásai, tónusának meleg szenvedélye, technikájának makulátlan precizitása és mesterségbeli lelkiismeretessége meglepően értékes kvalitásokat revelt. Az előadott zenei művek karakterét és zenei kifejezéseit bámulatos kongeniálissal, intelligenciával, az átélés és átélés elmélyedésével interpretálta. Valóban, vonójának sejtelmes, légiesség könnyedsége s emellett vivőerejű tömörsége sok tekintetben a Jehudi Menuhm technikájára emlékeztet. Egy Bach-prelűd előadásában már nem is a gyermek, — hanem az érett férfi lélek mélységeit fejezte ki. A Berliet-koncert I. tételében fantáziáját és technikai virtuozitását, a Francois Schubert: „Die Biene” c. művében pedig a lélek játszi hangulatainak színességét csodáltuk meg.

Hasonlóan elemmentáris sikere volt a tízéves bűbajos kis táncosnőnek: Brender Ritának, aki egy Strauss-keringőre kreált spitz-táncot, azonkívül egy „Miss Amerika” c. angol táncot és egy grotesk tirol népi táncot lejtett el annyi temperamentummal, graciositással, pillangókönnyed ruganyossággal, ritmus- és karakter-érzésekkel, virtuoz rátermettséggel és a született tánctehetség annyi előnyével, hogy nevét bátyjával együtt egészen biztosan nemsokára külföldi zsufozt termű lelkes hallgatóság alig tudott betelni a Brender-gyermemek művészi teljesítményeiben való gyönyörködésével. A zongorakíséretet a kiváló Boskovits és Ternyel látták el harmonikusan.

* Gaál Franciska esküvője a Színházi Eletben. Gaál Franciskának és dr. Dajkovich Ferencnek esküvőjéről számos képben számol be a Színházi Elet új száma. Ugyancsak pompás képekben mutatja be a Színházi Elet Jávor Pál esküvőjét. Gróf Battthyányi Gyula londoni cikket írt, Hatvány Lilly, Szomory Dezső, Pásztor Árpád, és mások cikkein kívül érdekességek még a

Színházi Eletben: neves színészek, mint bohócok, Rátkai Márton bucsuztatója a Tabánról, Kertész Mihály látogatása az édesanyjánál, a Legyen detektív játék izgalmasan érdekes új problémája, Guthy Böske cikke a kecskeméti hírcs hétről, Bus Fekete László regénye, a darabmelléklet pedig a Színházi Elet közönsége által kiválasztott repiz-műsorból Lengyel Menyhért világ-hírű darabja, a Tajfun.

EDISON-MOZGO:

Szombat.

1. ALEXANDRA NAGYHERCEGNŐ Jeritza Máriával.
2. ASSZONYOK ALMA Gustav Fröhlichkel.

SPORT

Vasárnap Károly király is megtekinti a brassói atlétikai bajnokság versenyét

(Brassó, július 27.) A szombati és vasárnapi országos atlétikai bajnokságok különös jelentőséget nyernek azáltal, hogy vasárnap Károly király is megjelenik a versenyen. Károly király a sport nagy barátja, különösen az atlétikát részesíti előnyben s személye bizonyára kiváló teljesítményekre fogja késztetni a bajnoki versenyen induló atlétákat.

Károly király vasárnap érkezik Brassóba, délelőtt 11-kor a Ferdinand király emlékmű leleplezésén vesz részt, délután tekinti meg a verseny döntő küzdelmeit.

A versenyen az ország összes számbajövő atlétái elindulnak, egyedül a bukaresti SUEF versenyzőinek részvétele kétséges.

Hét csapat az Északi Liga bajnokságában

(Kolozsvár, július 27.) Jelentettük, hogy igen komoly tervet készítettek arra vonatkozólag, hogy ősztől kezdve több város csapatainak a bevonásával rendezzék meg az Északi Liga bajnokságait. Az első terv szerint 12 csapat játszott volna a bajnokságért, legújabbban hét együttes bevonásával akarják lebonyolítani az érdekes küzdelmet. Ez a hét csapat a következőkből kerülne ki: 2 kolozsvári, (a CFR—KAC vagy Haggibbor közül), 2 nagyváradi (a Törekvés, CFR és Egyetértés közül), a szatmári Olimpia CFR abban az esetben, ha nem kerül be a nemzeti bajnokságba és a nagybányai Tricolor és Phoenix.

SONJA. HENNIE PROFESSZIONISTA LESZ. Sonja Hennie, aki évek óta egyeduralodik a női műkorcsolyázásban s akiről átlag két hónaponként nyilvánosságra jut, hogy hivatalos versenyző lesz, most ismét hasonlókat hallatt magáról. Stockholmból jelentik, hogy Sonja Hennienek elhatározott szándéka a jövőben csak bemutató versenyeken résztvenni, természetesen kellő díjazás fejében.

Szegesvár: Ripensia—STV 5:1 (5:0).

Korony biztosan játszik vasárnap a Romania ellen. A TAC azokkal a fantasztikus hírekkel kapcsolatban, amelyek Korony Nagyváradról való megszöktetésére vonatkoztak, megállapítja, hogy Korony saját jószántából tért vissza Temesvárra, játszik vasárnap az egyesület csapatában a Romania ellen.

SZABADIABRA HELYEZTEK RINNERT, a legjobb osztrák atlétát, akit a bécsi rendőrség egy nemzeti-szocialista merényletben való részvétel miatt tartóztatott le két hónappal ezelőtt.

A luzerni evezős Európa-bajnokságokon a nyolcasban a Hungária német bajnokságot nyert nyolcas képviseli Magyarországot.

A ZÜRICH nemzetközi tenniszverseny döntőjében Boussus francia 6:3, 8:6, 6:4, w. o.-val győzött a cseh Menzel ellen.

HAMBURGban a Hindenburg kupáért megrendezett tenniszversenyt a cseh Vodiczka nyerte, a döntőben 6:3, 6:2, 6:1 arányban győzve le az olasz Sertoriót.

ÚJDONSÁG

FLIT ROVARPOR ELPUSZTITJA

a poloskákat, bolhákat és a hangyákat.

LEGYEK, SZUNYOGOK ÉS MOLYOK ELLEN A LEGBIZTOSABB SZER A HÍRES FLIT-FOLYADÉK.

Lengyelország győzött a Balti államok atlétikai viadalán. A Rigában megrendezett Balti államok atlétikai viadalán Lengyelország győzött 134 ponttal Esztország (129) és Lettország (72) előtt. Eredmények: 100 m.: Thomson, eszt 11.3 mp. 200 m.: Biniakovski, lengyel 22.8 mp. 400 m.: Biniakovski, lengyel 50.8 mp. 800 m.: Kucharski, lengyel 1 p. 55 mp. 1500 m.: Kusocinszki, lengyel 4 p. 01.2 mp. 5000 m.: Kusocinszki, lengyel 14 p. 26 mp. Lengyel rekord. 10.000 m.: Fialka, lengyel 33 p. 14 mp. 4x100 m.: Esztország 44 mp. 4x400 m.: Lengyelország 3 p. 26 mp. Távol: Kultis, eszt 697 cm. Magas: Plawczyk, lengyel és Schmidt, eszt 180 cm. Rúd: Kluk, lengyel és Hermann eszt 380 cm. 110 m. gát: Thomson, eszt 15.7 mp. Súly: Hellszaj, lengyel 15.03 m. Diszkosz: Widding eszt 44.16 m. Gerely: Jurtis eszt 65.90 m.

Az első nagy román kerékpárverseny. A román kerékpár-sport első nagy eseménye az augusztus 5—12. közötti hétnapos országúti verseny. A versenyt a bukaresti Sportul Zilnic című sportlap rendezi a kerékpáros szövetséggel együttműködve, a következő távon: Bukarest, Ploesti, Ramnicul Sarat, Braila, Galati, Tecuci, Bacau, Onesti, Brassó, Fogaras, Nagyszeben, Ramnicul Valcea, Pitesti, Bukarest. A versenyre már eddig több mint száz nevezés érkezett be. A rendezőségnek különböző egyesületek és hatóságok a tiszteletdíjak egész seregét bocsátották rendelkezésére, amellyel százezer lejre rug a készpénzdíjak összege. Az első nagy romániai országúti kerékpárverseny fővédőnként tisztségét Miklós herceg vállalta.

AKTUÁLIS ORVOSI KÖNYV, MELY MINDENKIT ÉRDEKEL

Dr. Lukács Pál szakorvos

Az elhízás és a soványító gyógykezelések

126 oldal, 14 ábrával

Rövid kivonat a gazdag tartalomjegyzékből: A normális emberi test — A belső szekréció — Az anyag és energiaforgalom élet- és kortánának alapvonalai — Az elhízás létrejötte — Az elhízás általános megítélése — Az elhízás külső formái — Az elhízás okozta belső elváltozások — A szív és a vérérték — Tüdő — Emésztő szervek — Az idegrendszer — Az elhízás különleges típusai — Miért hizunk — Miért fogyunk — Az elhízás megelőzése — Az elhízás gyógykezelése — A táplálkozás — A fogyasztás — A fogyasztás módjai — A diétás fogyasztási módszerek — A diétás módszerek gyakorlati kivitelezése — Ivókurák — Fogyasztás izommunka által — Vizgyógyászati eljárások, stb. stb.

Ára 90.— lej.

Kapható a Keleti Újság kiadóhivatalában Cluj, Baron L. Pop ucca 5.

A pénz és 10 lej portó előzetes beküldése esetén vidékre is szállítjuk. Bármily 3 könyvnek egyszerre való megrendelése esetén postaköltséget nem számítunk

LEGUJABB

TÁVIRAT-RADIO-TELEFON

A cseh félhivatalos Papen kinevezését veszedelmesebbnek tartja tízezer legionárius betörésénél

Panetta vallomását nem tartják valószínűnek és az a fellelés, hogy más terrorista is részt vett a kancellár meggyilkolásában Rintelen halálát a késő éjjeli órákban megcáfolják

(Bécs, július 27.) Az európai sajtót Papen-nek bécsi követévé való kinevezése foglalkoztatja. Az olasz sajtó szerint Papen kinevezésével Hitler helyes uton járt el. Papen a Vatikán előtt is nagy népszerűségnek örvend és mint buzgó katolikus ember bizonyára rokonszenves a katolikus Ausztria közvéleménye előtt is. A félhivatalos Prager Presse Papen kinevezését diplomáciai mesterműnek tartja, mert egyrészt sikerült Hitlernek Papent kihajózni a kormányból és külföldre elhelyezni, másrészt pedig azt a látszatot is nyújtja, hogy Ausztriával szemben más politikai irányt követ. A Prager Presse azonban Papen kinevezését veszedelmesebbnek tartja, mint a határon átlátható 10 ezer osztrák legionáriust. Papen lehet, hogy nem népszerű osztrák legitimista körök előtt, de azok a katolikus miniszterek, akik a kulisszák mögött Papennel eddig is összeköttetést tartottak, örülni fognak.

Hitlernek, miután nem vált valóra az a terve, hogy kívülről tegye tönkre az osztrák államot, Papent küldi el Bécsbe, hogy ő majd belülről morzsolja fel Ausztria ellenállását.

Bécsből jelentik, hogy a vizsgálat során megdöntött Panettának

az a vallomása, mintha tettét egyedül ő követte volna el.

Panetta lehet, hogy részt vett a kancellár meggyilkolásában, de a gyilkosságban másoknak is részt kellett venni. Az orvosi vizsgálat szerint ugyanis Dollfus két lövés érte. A Panettánál talált revolverből azonban csak egy töltény hiányzik. A vizsgálat a legnagyobb erélyvel tovább folyik.

Grácból jelentik, hogy ott állandóan jönnek-mennek a sebesültszállító kocsik. Megállapítást nyert, hogy a grádkörnyéki összeütközéseknek harminc halottja van. A halottak számát éppen olyan kevésbé lehet tudni, mint a visszavert osztrák legionáriusok vérvesztését, amely nem csekély.

A felsőausztriai Stoderthallból azt jelentik, hogy ötszáz felkelőből álló csoport Linz felé menetelt,

akiket azonban a karhatalomnak sikerült szétzórni és a csoport nagyrésztét letartóztatni.

Londonból jelentik, hogy Rintelen belehalt sérüléseibe. Ezzel szemben a késő éjjeli órákban a Magyar Távirati Iroda azt jelenti Bécsből, hogy Rintelen állapota életveszélyes ugyan, de amennyiben tüdőgyulladás nem lép fel, esetleg sikerül megmenteni az életnek.

Vaida kijelentései a Skoda-bizottság előtt a Maniuval való kibékülést teszik lehetővé

(Bukarest, július 27.) A Skoda-ügy vizsgálóbizottsága előtt két olyan vallomás hangzott el ma, amelyek sokáig fogják foglalkoztatni a román politikai közvéleményt. Maniu és Vaida le akartak számolni azokkal az eszközökkel, amelyekkel bizonyos helyekről mindenekelőtt kettőjük közé igyekeztek éket verni, másfelől az erdélyi román nemzeti párti vezéreket végérvényesen kompromittálni. E vallomások elhangzása után a bizottság el is napolta további üléseit és július 31-ig nem is ül össze. Ez idő alatt az albizottságok fogják feldolgozni a beérkezett beadványok anyagát.

A hadügyminiszter írásban értesítette a bizottságot, hogy a Zeletsky-jegyzőkönyvi hamisítása ügyében a vizsgálatot megindította.

A délutáni lapok még csak a Vaida vallomásával foglalkozhatnak, a Maniu vallomása később hangzott el. Vaida kijelentéseit azonban nagy jelentőségűnek tartják és élénken kommentálják. Azt hiszik, hogy Vaida ezekkel a kijelentésekkel

megadta a módot és alkalmat a Maniuval való kibékülésre. Elmondotta, hogy ha volt is közöttük a régi barátok között ellentét elvi vagy taktikai kérdésekben, tudta, hogy bizonyos politikai körök esunya, méltatlan kampányt folytatnak Maniu ellen. Maniu és Mirto között is voltak ellentétek, de állithatja, hogy Mirto sem lett volna képes arra, hogy volt pártvezérét a legkisebb gyanúval is illesse.

Amikor Mirto és Tilea visszaérkeztek Prágából — mondotta Vaida — csak megerősítették régi meggyőződésünket, hogy ő hozzá a gyanúnak árnyéka sem férhet. Örvendek ma, hogy a nagy nyilvánosság előtt tehetem ezt a vallomást, mert sokat szenvedtem amiatt, amit irtak és beszéltek, hogy én képes volnék negyvenéves barátom, Maniu Gyula ellen aljasságot inszcenálni. Soha sem lennék képes bemocskolni barátságunkat, közös multunkat.

Legujabb sporthírek

Ujabb világrekordok Stockholmban

(Stockholm, július 27.) A háromnapos nagy nemzetközi verseny utolsó napjának eredményei tulszárnyalták az előbbieket: egy napon két szenzációs világrekordot állítottak fel az amerikai atléták. A stockholmi verseny mérlege így négy világrekord, a svédek meg lehetnek elégedve. Az 1500 m. sokat veszített érdekességéből azáltal, hogy Beccali elutazott, Ny

pedig nem indult el. Eredmények:

1500 m.: 1. Bonthron USA 3 p. 55.4 mp. 2. Szabó magyar 3 p. 56.4 mp. 3. Pettersson svéd 3 p. 58.8 mp.

400 m. gát: 1. Hardin USA 50.6 mp. Világrekord! 2. Lindal svéd 55.8 mp. Hardin saját 51.8 mp-es világrekordját javította meg, még hozzá ellenfél nélkül.

SZALÁMIT

nagyban is eladunk **Sigmond**
cég Piața Unirii 3. sz.

110 m. gát: 1. Beard USA 14.3 mp. Világrekord! 2. Lindmann svéd 15.1 mp. Az eddigi világrekordot 14.4 mp-vel Saling, Sjösted és Wennström tartották.

600 m.: 1. Eastman USA 1 p. 18.4 mp. 2. Larsson svéd 1 p. 21.6 mp.

Prága: Viktoria Ziskov—Kladno FC 3:1.

KÉT NAGYSZERŰ USZOVILÁGREKORD. Newyorki jelentés szerint Jack Medica a 400 m-es gyorsúszás világrekordját (4 p. 46.6 mp.) 4 p. 40.6 mp-re javította. Ugyanekkor Wandeweghe 100 m. hátúszott 1 p. 07.4 mp-es hatalmas időt, ami szintén világrekord. (A régi 1 p. 07.6 mp.)

Az abbáziai nemzetközi teniszversenyen a női párost a magyar Paksyné—Schréderné kettős nyerte 6:4, 6:3 arányban győzve le a döntőben az olasz Tonolli—Rosaspina-párt. A férfi egyesben Hecht, cseh győzött Palmieri, olasz ellen 6:3, 8:6, 6:1 arányban.

Zürichben a svájci Payot nagy meglepetésre 4:6, 6:3, 6:4 arányban győzött a női egyes döntőjében a francia Mathieu ellen.

Apróhirdetések

Szavanként... 2.— lej
A legkisebb apróhirdetés ára ... 20.— lej
Állástkeresőknek szavanként ... 1.— lej
Legkisebb hird. 10 lej

Nagyobb mennyiség lekötésénél árengedmény

LEVELEZÉSEK

Napoleon. Csütörtök este az állomáson. Sándor. 2824

ÁLLÁSTKERES

Ügyvédi irodába vagy pénztárhoz ajánlkozik gyakorlati bíró leány. Cím a kiadóban. 2823

ALKALMAZÁS

Oradeai versenyképessé gőzmalom Cluj és vidéke részére szakmabeli, agilis, fiatal képviselőt keres, aki ezen a téren ezidőszerint is működik. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába. 331

Ülőgéladókat magas jutalékkal felvesszünk. — Jelentkezni délután 4—7 óra között a kiadóhivatalban, Barón L. Pop ucca 5 sz., hátul az udvaron.

KIADÓLAKÁS

Két szoba, konyha, fürdőszoba lakás augusztus 1-ére kiadó. Reg. Ferd. 29. em. 325

Ügyvédi vagy kereskedelmi irodának Reg. Maria 37. földszinten kettő szoba azonnal kiadó. 320

3 szobás komfortos lakás, külön telken, új házban, kerttel aug. 1-re kiadó. Megtekinthető Dr. Iulian Pop ucca 28, délután 6—8 között. 674

Ötszobás családi házát bérbevennék, melynek kertje v. udvara van. Előnyben részesítik két bejárattal bíró lakást. Ajánlatokat „Családi ház” jelígre a kiadóba kérek.

ADÁS—VÉTEL

Komplett modern ebédit keresek azonnali megvételre. — Cimeket ármegjelöléssel „Készpénzfelvétel” jelígre a kiadóba.

Használni, de jókarban levő biciklit megvételre keresek. — Ajánlatok „Ármegjelöléssel” jelíge alatt a kiadóba kérek.

KÜLÖNFÉLÉK

Német és zongoratanárnő lakásért órát adna. „Leikiismeretes” jelígre a kiadóba.

Cosmetica „Lancet” helyifogyasztás vaskézzel, modern arcápolás. Strada Universității 4 sz. 675

Olvasta Uz Bencét?